

z dnia 22 kwietnia 2022 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Jeleśnia na rok 2022**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 poz. 1372) i art. 4¹ ust. 2 i ust. 5 ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021. poz. 1119) oraz art. 10 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2020 poz. 2050 z późn. zm.) **Rada Gminy Jeleśnia uchwala, co następuje :**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Jeleśnia na rok 2022, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jeleśni przedkłada Radzie Gminy Jeleśnia sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Jeleśnia do dnia 30 kwietnia 2023r.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Jeleśnia.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia

Przewodniczący Rady
Gminy Jeleśnia

Wiesław Głuchaczka

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałaniu Narkomanii Gminy Jeleśnia na rok 2022

WSTĘP

Problem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych mimo podejmowanych od wielu lat działań mających na celu zwiększenie świadomości na temat konsekwencji nadużywania środków psychoaktywnych stale utrzymuje tendencję wzrostową. „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Jeleśnia na rok 2022”, zwany dalej Programem, określa gminną strategię w zakresie profilaktyki oraz minimalizowania szkód społecznych i zdrowotnych, wynikających z używania alkoholu i narkotyków.

Realizację zadań z zakresu ochrony zdrowia nakłada na samorządy gmin art. 7 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2021 poz. 1372), a zadania własne gminy wynikają bezpośrednio z art. 4¹ ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. 2021 poz. 1119). Zadania w zakresie przeciwdziałania alkoholizmowi wykonywane są poprzez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, w szczególności:

- tworzenie warunków sprzyjających realizacji potrzeb, których zaspokajanie motywuje do powstrzymania się od spożywania alkoholu;
 - działalność wychowawczą i informacyjną;
 - ograniczanie dostępności alkoholu;
 - leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych od alkoholu;
 - zapobieganie negatywnym następstwom nadużywania alkoholu i ich usuwanie.
- Program zawiera również zadania własne gminy w obszarze profilaktyki i terapii narkomanii, zawarte w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tekst jednolity – Dz.U. z 2020 poz. 2050).
- Zadania w zakresie przeciwdziałania narkomanii wykonywane są przez odpowiednie kształtowanie polityki społecznej, gospodarczej, oświatowo-wychowawczej i zdrowotnej, w szczególności przez:
- działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i zapobiegawczą;
 - leczenie, rehabilitację i reintegrację osób uzależnionych;
 - ograniczanie szkód zdrowotnych i społecznych;
 - nadzór nad substancjami, których używanie może prowadzić do narkomanii;
 - zwalczanie niedozwolonego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerobu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii.

Sposoby realizacji zadań zawartych w Programie dostosowane są do potrzeb lokalnych i możliwości prowadzenia określonych działań w oparciu o posiadane zasoby instytucjonalne i osobowe. Budowanie spójnej strategii przeciwdziałania problemom uzależnień w Gminie Jeleśnia opiera się na systemowości i konsekwentnym wdrażaniu działań profilaktycznych i terapeutycznych we współpracy z różnymi środowiskami prowadzącymi działania w tym zakresie. Działania te odzwierciedla niniejszy Program, który w sposób kompleksowy podejmuje problemy z obszaru uzależnień od napojów alkoholowych i środków psychoaktywnych oraz przemocy związanej z uzależnieniem. Przy opracowaniu Programu uwzględnione zostały wskazówki wynikające z „Rekomendacji Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania

problemów alkoholowych”. Wykorzystano również publikację Krajowego Biura ds. Zapobiegania Narkomanii pn. „Zasady tworzenia Gminnych Programów Przeciwdziałania Narkomanii”

I. PODSTAWA PRAWNA

Niniejszy Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii powstał w oparciu o:

·Ustawę z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (jednolity tekst: Dz. U. 2021 poz. 1119).

·Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu narkomanii (jednolity tekst: Dz. U. 2020 poz. 2050 ze zm.).

·Ustawę z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (jednolity tekst: Dz. U. 2021 poz. 1249).

·Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 roku w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025 (Dz. U. 2021 poz. 642).

·Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w roku 2022 przygotowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Krajowe Biuro ds. Przeciwdziałania Narkomanii.

II. DIAGNOZA PROBLEMÓW W ZAKRESIE UZALEŻNIEŃ W GMINIE JELEŚNIA

W podsumowaniu badań przeprowadzonych na terenie gminy Jeleśnia w 2018r. można wyróżnić kilka głównych problemów, jakie pojawiły się w wypowiedziach mieszkańców.

Analiza danych pokazuje, iż w opinii dorosłych mieszkańców gminy Jeleśnia najistotniejszym problemem społecznym jest alkoholizm i to właśnie walka z nim wydaje się być szczególnie ważna. Występowanie problemu alkoholizmu widoczne jest między innymi w odpowiedziach mieszkańców dotyczących tego, jak wielu badanych (50,00%) zna w swoim otoczeniu osoby nadużywające alkohol. Wśród kobiet taką deklarację złożyło 59,74% ankietowanych. Co więcej, problem ten jest też także mocno zauważalny w deklaracjach sprzedawców, którzy odpowiedzieli, że próba kupna alkoholu przez osoby nietrzeźwe zdarza się bardzo często. Zgromadzone dane od 54,00% mieszkańców dostarczają także informacji na temat utrzymującej się od lat kultury spożycia napojów alkoholowych przez nieletnich. Warto dodać, iż w ocenie sprzedawców próba kupna alkoholu przez osoby nieletnie również zdarza się bardzo często. Stąd też, jak zaznaczyli badani mieszkańcy, sprzedaż alkoholu zdecydowanie powinna odbywać się w sposób kontrolowany. Wynik 54,00% badanych przyznających, iż w zależności od sytuacji alkohol może być rozwiązaniem w sytuacjach stresujących jest niepokojący. Niestety, takie podejście może skutkować nadużywaniem napojów wysokoprocentowych, szerząc tym samym problem alkoholizmu. Pomimo iż w uznaniu mieszkańców problem uzależnienia od narkotyków w niewielkim stopniu dotyczy gminy Jeleśnia, to warto zaznaczyć, że dostęp do narkotyków jest względnie trudny, gdyż blisko 9% badanych wie, gdzie i od kogo może je nabyć. Powyższa diagnoza pokazuje, że warto pochylić się także nad problemem przemocy w rodzinie, bowiem co trzeci mieszkaniec (35,00%) zwraca uwagę, że przemoc w rodzinie jest zjawiskiem coraz częściej występującym. Taką deklarację złożyło siedem razy więcej kobiet (40,26%) niż mężczyzn (17,39%). Co ważniejsze, to kobiety znają przypadki jego występowania i to właśnie one najczęściej są ofiarami przemocy. Prócz tego, znalazła się grupa osób (15,00%), która mimo wszystko dopuszcza stosowanie przemocy wobec członka rodziny, jeśli przekłada się to na dobro dla domowników. Stąd na uwadze należy mieć fakt, iż podejście dopuszczające stosowanie przemocy może powodować rosnący problem występowania przemocy, poszerzając tym samym problem kryzysu rodziny. Istotnym wydaje się także uświadamianie mieszkańców na temat konsekwencji palenia papierosów. Spośród palących respondentów ponad jedna trzecia (34,78%) uważa, że palenie papierosów nie szkodzi ich zdrowiu. Spośród palących respondentów, to najczęściej osoby palące sporadycznie były zdania, że palenie papierosów nie szkodzi ich zdrowiu (30,43%). W przypadku danych otrzymanych w badaniach ankietowych przeprowadzonych wśród uczniów szkół podstawowych z terenu gminy Jeleśnia zauważamy, że młodsi uczniowie czują się w swojej szkole najczęściej bardzo dobrze, zaś starsi najliczniej oceniają swoje samopoczucie jako raz dobre, a raz złe. Stąd też okazuje się, że wraz wiekiem uczniów wzrasta ilość deklaracji dotyczących celowego opuszczania zajęć. Do wagarowania w gronie młodszych uczniów przyznaje się 6,25% ankietowanych, natomiast w gronie starszych uczniów jest to już 10,42% badanych. Ponadto najwięcej badanych z młodszej i starszej

kohorty uważa, że w swojej szkole zachowuje się bardzo dobrze. Powyższa analiza danych pozwala także stwierdzić, że w części badania opisującej zażywanie substancji psychoaktywnych procent uczniów pijących alkohol czy palących papierosy diametralnie wzrasta wraz z wiekiem badanych uczniów. Wzrasta też możliwość dostępu do tych używek. Odnotowano, iż wraz z wiekiem uczniów zwiększa się dwukrotnie liczba znajomych używających papierosy i alkohol oraz trzykrotnie wzrasta liczba kontaktów z osobami zażywającymi narkotyki. Istotne jest zatem podejmowanie rozmów z badanymi o asertywności oraz o różnych technikach odmowy w przypadku, gdy ktoś proponuje im jakąś używkę. Dodatkowo przemawia za tym fakt, iż 42,03% starszych uczniów wypilo po raz pierwszy napój alkoholowy za namową osób trzecich. W przeciwdziałaniu rozpowszechniania się dostępu do używek ważna jest rola rodzica, który, jak wynika z badań, szczególnie cieszy się bardzo wysokim zaufaniem wśród młodszej grupy ankietowanych. Stąd należy mieć na uwadze to, że młody człowiek, który ma zapewnione poczucie bezpieczeństwa i funkcjonuje w środowisku, w którym czuje się dobrze, jest mniej podatny na kontakt z używkami oraz chętniej rozmawia o swoich problemach. Wobec tego, niezwykle ważne jest budowanie pozytywnego klimatu społecznego, który daje młodemu człowiekowi możliwość rozwijania kompetencji społecznych takich, jak asertywność, umiejętność podejmowania odpowiedzialnych decyzji czy poczucia własnej wartości. Co więcej, konsekwentna realizacja Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych może przyczynić się do poprawy parametrów zachowań wobec alkoholu, papierosów wśród dorosłych, jak i nieletnich mieszkańców gminy. Otrzymane dane wskazują także na obecność zjawiska przemocy oraz cyberprzemocy w szkołach podstawowych na terenie gminy Jeleśnia. Jak się okazuje, choć częstotliwość występowania przemocy szkolnej jest najczęściej sporadyczna, to jednak wielu uczniów przyznaje, że doświadcza jej zarówno pośrednio, jak i osobiście. Wielu także deklaruje, że odczuwa lęk przed niektórymi kolegami w szkole. Ponadto należy dodać, iż zjawisko przemocy nie jest spotykane jedynie w szkole, bowiem ankietowani doświadczenia jej również poza szkolnymi murami. Zatem, jak mogliśmy się przekonać, problem przemocy wymaga podjęcia bardzo pilnych działań profilaktycznych. W związku z powyższym, priorytetem w działaniach powinno być zmierzenie się z problemem agresji słownej, której przejawami są ośmieszanie, wyzwiska oraz stosowanie wulgaryzmów. Jak pokazały wyniki, są to najliczniej wskazywane formy przemocy, z którymi spotykają się badani w obu grupach wiekowych, a procent ich występowania wzrasta wraz z wiekiem ankietowanych. W związku z tym, należy kontynuować projekty skupiające się na profilaktyce problemów agresji i przemocy. Niemniej jednak, planowane działania powinny być dostosowane do skali realnych problemów w różnych grupach wiekowych. W planowane działania profilaktyczne należałoby również szerzej włączyć rodziców i opiekunów uczniów oraz nauczycieli z terenu gminy. Warto dodać, iż w każdej kategorii wiekowej ankietowani najczęściej wskazują dyrektora szkoły, wychowawcę czy pedagoga jako osoby, do których zwrócą się o pomoc, jeśli będą ofiarą lub świadkiem przemocy. Ponadto należy zwrócić uwagę na odsetek młodszych respondentów deklarujących chęć nawiązania kontaktu z pedagogiem szkolnym. Zatem warto położyć nacisk na integrację młodzieży z nauczycielami, aby rozszerzać krąg zaufanych osób o grono pedagogiczne w kwestii rozmawiania o problemie ucznia. Prócz tego, w szkołach powinny być organizowane zajęcia psychoedukacyjne dla osób będących ofiarami różnych form przemocy w celu przekazywania wiedzy na temat sposobów skutecznego radzenia sobie w sytuacjach konfliktowych bez użycia przemocy. Z kolei, mając na uwadze odsetek uczniów biorących udział w czynnym akcie przemocy konieczna jest zmiana tego typu zachowań poprzez kształtowanie pozytywnych relacji międzyludzkich i pogłębianie umiejętności interpersonalnych, szczególnie w zakresie bezprzemocowej komunikacji. Powyższa diagnoza dostarczyła także informacji o tym, jak ważna jest praca z uczniami nad budowaniem wrażliwości i chęci niesienia pomocy w przypadku doświadczenia przemocy cyfrowej. Niestety, najczęstszą reakcją badanych chłopców z gminy Jeleśnia jest ignorowanie cyberprzemocy. Ponadto wielu badanych przyznało, że padło ofiarą przemocy cyfrowej i co gorsza, wraz z wiekiem liczba takich zdarzeń wzrasta. Wśród uczniów II etapu edukacji jest to blisko 21% badanych, natomiast wśród starszych jest to już ponad 45% ofiar takiej formy przemocy. Wobec tego, kluczowym działaniem jest przekazywanie wiedzy, gdzie zgłaszać się, gdy jest się ofiarą lub świadkiem działania cyberprzemocy tym bardziej, że odsetek młodszych (49,38%), jak i starszych (58,85%) uczniów deklarujących brak wiedzy w tym temacie jest alarmujący. Warto nadmienić, iż to dziewczęta, szczególnie w młodszej kohorcie, zdecydowanie częściej znają instytucje udzielające pomocy osobom dotkniętym cyberprzemocą, co można wiązać z tym, iż same częściej padają ofiarami takiej przemocy oraz wykazują więcej wrażliwości na problemy kolegów i koleżanek. Niezwykle ważne jest także zwrócenie uwagi na wysoki procent (nasilający się wraz z wiekiem badanych) dotyczący okazjonalnego zawierania znajomości przez Internet. Wśród młodszych badanych jest to 43,90%, a wśród starszych już 50,52% deklaracji dotyczących zawierania takich znajomości. Profilaktyka współczesnych

zagrożeń dotyczących korzystania z mediów powinna zatem obejmować zagadnienia radzenia sobie z zaskakującymi, czy też niebezpiecznymi zachowaniami nieznanych osób spotkanych w sieci.

Strategiczne kierunki realizacji gminnego programu profilaktyki:

Na podstawie dokonanej diagnozy stwierdzić można, iż na terenie gminy Jeleśnia niezbędne będzie podjęcie następujących działań:

1. W zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne:

- kontynuacja programów profilaktycznych poruszających zagadnienia na temat zdrowotnych, psychologicznych oraz społecznych konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych,
- kontynuacja programów profilaktycznych wspierających rozwój osobowości i zdolności interpersonalnych młodych ludzi,
- kontynuacja programów profilaktycznych dotyczących zagadnień agresji,
- ułatwianie dostępności informacji na temat instytucji zajmujących się pomocą osobom dotkniętym problemem przemocy,
- realizacja projektów profilaktycznych dotyczących zagadnienia przemocy rówieśniczej, a także nowych form przemocy z wykorzystaniem urządzeń cyfrowych, to jest cyberprzemocy,
- ułatwianie dostępności informacji dotyczących niebezpieczeństwa, jakim jest zawieranie nowych znajomości w Internecie,
- przekazywanie informacji o organizacji czy serwisów internetowych, które pomagają w sytuacji zetknięcia się z cyberprzemocą.
- ułatwienie dostępności programów edukacyjnych dla osób dorosłych dotyczących problemów związanych z używaniem alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, przeciwdziałających przemocy, promujących zdrowy tryb życia.

2. Realizacja szkoleń i warsztatów dla uczniów z zakresu profilaktyki społecznej.

3. Realizacja warsztatów dla nauczycieli i wychowawców z zakresu tworzenia, realizacji, monitoringu i ewaluacji programów profilaktycznych.

4. Realizacja programów profilaktycznych dotyczących trzeźwości wśród mieszkańców – wysoki odsetek badanych mieszkańców wskazał, iż na przestrzeni ostatnich 10 lat nie zmniejszyła się liczba osób pijących alkohol w miejscach publicznych oraz wielu sprzedawców zadeklarowało, że osoby nietrzeźwe podejmują próby zakupu alkoholu.

5. Realizacja programów dotyczących zagadnień podnoszących świadomość w zakresie zdrowotnych konsekwencji nadużywania papierosów.

6. Kontynuacja szkoleń dla członków Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

7. Profilaktyczna kontrola punktów sprzedaży alkoholu oraz wyrobów tytoniowych przez odpowiednie służby powołane do tego celu – przeprowadzone badania pokazały, że nieletni często podejmują próbę zakupu alkoholu oraz papierosów i choć samym sprzedawcom nie zdarzyło się sprzedać tych substancji, to jednak już pojedyncze osoby znają takie przypadki.

8. Przestrzeganie przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi oraz ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii.

9. Wykorzystanie lokalnych zasobów do tworzenia koalicji na rzecz ograniczenia problemów alkoholowych.

Przedłużająca się sytuacja epidemiologiczna w kraju ma znaczny wpływ na efektywną realizację zadań Programu, zwłaszcza w zakresie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób mających problemy związane z nadużywaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, oraz w obszarze profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży.

Często pojawiają się utrudnienia, zarówno w kontakcie z osobami uzależnionymi i ich rodzinami, jak i wydłużającą się procedurą zobowiązania do leczenia odwykowego. Napięcie, stres, izolacja, ograniczony

dostęp do poradni i terapeutów, brak poczucia bezpieczeństwa ekonomicznego spowodowanego groźbą utraty pracy ma znaczny wpływ na zwiększoną ilość spożywanego alkoholu. Poza tym wiele działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej skierowanej głównie do dzieci i młodzieży zostało w roku szkolnym 2020/2021 odwołanych z racji prowadzenia nauczania w formie zdalnej. To z kolei przekłada się na ogólny zły stan psychiczny młodego pokolenia, co uwydatnia się zwłaszcza od momentu powrotu dzieci do stacjonarnego nauczania.

III. CELE I ZADANIA PROGRAMU

Cel główny:

„Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia na rok 2021-2025 jest zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu. Przy realizacji NPZ niezbędne jest uwzględnienie wpływu skutków zdrowotnych wywołanych przez epidemię COVID-19 na zdrowie populacji.” „(...) Z uwagi na jej specyfikę (niezależnie od konieczności nieustannego jej przeciwdziałania i zwalczania skutków) niezbędne jest zintensyfikowanie działań mających na celu promowanie zdrowia, ograniczanie narażenia na czynniki ryzyka chorób cywilizacyjnych.”#

Zatem głównym celem Programu będzie ograniczanie zdrowotnych i społecznych skutków wynikających z nadużywania napojów alkoholowych i używania innych środków psychoaktywnych poprzez podnoszenie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców Gminy Jeleśnia oraz prowadzenie skoordynowanych działań profilaktycznych, terapeutycznych i rehabilitacyjnych.

Cele szczegółowe:

1. Zwiększenie skuteczności nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej poprzez:

- 1) koncentrowanie i kompleksowość działań we wszystkich środowiskach (przedszkola, szkoły, rodzina, środowiska rówieśnicze) oraz wzmacnianie czynników chroniących i eliminowanie czynników ryzyka;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów przedszkolnych, szkolnych, rodzinnych i wychowawczych, rówieśniczych, liczba uczestników tych programów, liczba realizatorów.

- 2) doskonalenie i integrowanie treści programów profilaktyki problemowej zapobiegającej szerokiemu spektrum zachowań ryzykownych;

Wskaźniki: liczba zgłoszonych do realizacji programów o udoskonalonej i zintegrowanej treści programowej.

- 3) doskonalenie metod i form oddziaływań profilaktycznych oraz stosowanie skutecznych strategii profilaktycznych;

Wskaźniki: liczba realizatorów działań profilaktycznych, którzy podwyższyli swoje kwalifikacje, liczba programów zawierających nowe metody i formy oddziaływań.

- 4) monitorowanie działań profilaktycznych;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań monitorujących, liczba uczestników, ilość wyników pochodzących z ewaluacji poszczególnych działań, wysokość środków przeznaczonych na realizację działań.

2. Zwiększanie świadomości społecznej w zakresie problematyki związanej z używaniem substancji psychoaktywnych, poprzez:

- 1) edukowanie i informowanie, w tym zwłaszcza edukacja publiczna;

Wskaźniki: ilość medialnych akcji informacyjnych, ilość zrealizowanych edukacyjnych programów profilaktycznych adresowanych do ogółu odbiorców, liczba uczestników.

- 2) promowanie zdrowego stylu życia, m.in. poprzez kampanie, festyny, imprezy dla mieszkańców Gminy Jeleśnia, zajęcia integracyjne, zwłaszcza dla dzieci i młodzieży; Wskaźniki: liczba kampanii, liczba imprez, liczba uczestników, liczba realizatorów.

3. Ograniczanie dostępności alkoholu i innych środków psychoaktywnych, zwłaszcza wśród młodzieży, poprzez:

- 1) realizację programów profilaktyki uniwersalnej skierowanych do dzieci i młodzieży;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba uczestników.

- 2) działania służb oraz innych podmiotów i osób mające na celu zmniejszenie dostępu osób nieletnich do alkoholu, poprzez szkolenia sprzedawców napojów alkoholowych oraz poprzez kontrole sklepów i lokali gastronomicznych pod kątem przestrzegania ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, zwłaszcza zakazu sprzedaży i podawania alkoholu nieletnim;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych szkoleń, liczba uczestników, liczba realizatorów szkoleń, Ilość przeprowadzonych kontroli, wyniki otrzymane z porównania z wynikami poprzednich kontroli.

4. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób mających problemy związane z używaniem alkoholu oraz innych substancji psychoaktywnych, zwłaszcza dla osób uzależnionych, poprzez:

- 1) udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej w Punkcie Konsultacyjnym;

Wskaźniki: ilość przeprowadzonych konsultacji specjalistycznych, zajęć terapeutycznych, warsztatów, treningów, liczba ich uczestników, w tym liczba osób kończących terapię.

- 2) wspieranie działania placówek leczenia odwykowego w szczególności poprzez:

- a) finansowanie ośrodków przeciwdziałania problemom alkoholowym,
- b) finansowanie dodatkowych programów terapeutycznych dla uzależnionych, współuzależnionych oraz DDA, a także ofiar i sprawców przemocy domowej, uzupełniających ofertę świadczeń zdrowotnych finansowanych przez NFZ,
- c) dofinansowanie poprawy warunków bazy lokalowej i ich wyposażenia,
- d) dofinansowanie podnoszenia kwalifikacji pracowników leczenia odwykowego,

Wskaźniki: ilość dodatkowych programów, liczba uczestników, jakość bazy lokalowej porównanie ze stanem poprzednim, ilość odbytych przez pracowników leczenia odwykowego szkoleń, kursów itp.

5. Zwiększanie dostępności pomocy rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie, poprzez:

- 1) prowadzenie specjalistycznego poradnictwa dla osób i rodzin uwikłanych w przemoc w rodzinie i sytuacje kryzysowe w Punkcie Konsultacyjnym;

Wskaźniki: liczba udzielonych specjalistycznych porad/konsultacji, liczba osób korzystających z porad/konsultacji, liczba rodzin korzystających z porad/konsultacji, liczba osób udzielających porad/konsultacji.

- 2) prowadzenie programów i konsultacji edukacyjnych służących zwiększaniu kompetencji i umiejętności wychowawczych w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie i będących w sytuacjach kryzysowych;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych programów, liczba przeprowadzonych konsultacji, liczba osób, które wzięły udział w programach, liczba osób korzystających z konsultacji, liczba realizatorów programów, liczba osób przeprowadzających konsultacje.

- 3) monitorowanie sytuacji osób/rodzin objętych pomocą oraz procedurą „Niebieskie Karty”, w których występuje również problem uzależnienia;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań monitorujących, liczba osób/rodzin objętych monitoringiem.

- 4) zapewnienie konsultacji specjalistycznych, psychoterapii, pomocy prawnej rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych konsultacji, form terapii, pomocy prawnej, liczba osób korzystających z tych form pomocy, liczba podmiotów współpracujących.

6. Poprawa współpracy z instytucjami, organizacjami pozarządowymi, służącej rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie poprzez:

- 1) udzielanie pomocy merytorycznej oraz organizacyjnej podmiotom realizującym zadania Programu;

Wskaźniki: liczba udzielonych porad, konsultacji, szkoleń, liczba uczestników, liczba realizatorów szkoleń, liczba podmiotów.

- 2) współdziałanie z instytucjami i organizacjami w realizacji wspólnych przedsięwzięć służących poprawie skuteczności prowadzonych zadań;

Wskaźniki: liczba zrealizowanych działań profilaktycznych oraz terapeutycznych, liczba uczestników, liczba współpracujących podmiotów, liczba wspólnie realizowanych zadań.

Wykaz zadań realizowanych w ramach Programu zamieszczony jest w Załączniku Nr 1 do Programu pn. „Szczegółowy wykaz zadań/działania realizowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022”.

Zadania

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, innych substancji psychoaktywnych:

- 1) Udzielanie pomocy osobom uzależnionym oraz zagrożonym uzależnieniem od alkoholu, innych substancji psychoaktywnych w następujących formach:
 - a) konsultacje specjalistów,
 - b) zajęcia edukacyjne, w tym warsztaty i treningi,
 - c) pomoc i wsparcie psychologiczne,
 - d) zajęcia będące alternatywą wobec używania substancji psychoaktywnych, wspomagające proces zdrowienia,
 - e) wspieranie osób uzależnionych, po ukończonych programach terapii podstawowej i pogłębionej,
 - f) pomoc udzielana osobom uzależnionym od narkotyków, hazardu, internetu, nikotyny
- 2) Udział lub organizowanie, współorganizowanie konferencji, seminariów oraz innych form podnoszących poziom kwalifikacji z zakresu terapii uzależnień.

2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy związane z używaniem alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, pomocy psychospołecznej i prawnej.

- 1) Udzielanie pomocy rodzinom, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych poprzez:
 - a) konsultacje specjalistów,
 - b) zajęcia edukacyjne,
 - c) warsztaty umiejętności życiowych,
 - d) treningi zachowań,
 - e) poradnictwo,
 - f) psychoterapię,
 - g) działalność z zakresu aktywizacji społecznej i zawodowej.
- 2) Prowadzenie Punktu Konsultacyjnego dla osób które chcą uzyskać informacje na temat uzależnień.
- 3) Finansowanie różnych form pomocy dla dzieci oraz rodzin, w których występują problemy w związku z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie, poprzez organizację wolnego czasu i wypoczynku.
- 4) Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie przez:
 - a) dofinansowanie zadań realizowanych w ośrodkach interwencji kryzysowej dla ofiar przemocy w rodzinie,
 - b) szkolenia dla służb zajmujących się przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie, w tym Zespołu Interdyscyplinarnego,
 - c) dofinansowanie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie,
 - d) dofinansowanie programów terapeutycznych dla ofiar przemocy w rodzinie,

- e) finansowanie pomocy psychologicznej, prawnej, pedagogicznej dla ofiar przemocy w ramach pracy zespołów interwencyjnych w środowisku zdarzenia.
- f) finansowanie dożywiania dzieci objętych pomocą socjoterapeutyczną

3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych:

- 1) Realizowanie, finansowanie, dofinansowywanie realizacji programów z zakresu profilaktyki uzależnień, w tym:
 - a) programów informacyjno-edukacyjnych,
 - b) programów środowiskowych,
 - c) programów rówieśniczych,
 - d) programów socjoterapeutycznych oraz innych programów zawierających elementy terapii
 - e) programów adresowanych do tzw. „grup ryzyka”, m. in.: realizacja programów interwencyjnych na rzecz dzieci, młodzieży i rodzin z problemem alkoholowym,
 - f) programów alternatywnych z uwzględnieniem pozalekcyjnych zajęć sportowych ,
 - g) programów nowoczesnej profilaktyki zintegrowanej z zastosowaniem skutecznych strategii profilaktycznych oraz rozwiązań nowatorskich,
 - h) programów edukacyjnych dla rodziców i wychowawców,
 - i) programów realizowanych w czasie wolnym od nauki, w tym podczas ferii oraz wakacji.
- 2) Prowadzenie edukacji publicznej we współpracy z mediami publicznymi. Organizowanie i udział w lokalnych i ogólnopolskich kampaniach, akcjach profilaktycznych.
- 3) Promocja zdrowego, bezpiecznego stylu życia, zdrowia psychicznego, poprzez organizowanie, finansowanie, dofinansowywanie różnego rodzaju imprez oraz wydarzeń społeczno – kulturalnych adresowanych do mieszkańców Gminy Jeleśnia.
- 4) Prowadzenie działań na rzecz przeciwdziałania nietrzeźwości kierowców oraz bezpieczeństwa ruchu drogowego.
- 5) Udział lub organizowanie, współorganizowanie szkoleń, konferencji, seminariów i innych podnoszących poziom kwalifikacji realizatorów działań z zakresu profilaktyki zintegrowanej oraz problematyki uzależnień.
- 6) Wspieranie działań zmierzających do ograniczenia dostępności różnych substancji psychoaktywnych (między innymi „dopalaczy” oraz innych środków odurzających).
- 7) Prowadzenie badań, monitorowanie problemów społecznych, związanych z używaniem substancji psychoaktywnych oraz przemocą w rodzinie.
- 8) Opracowywanie, wykonywanie materiałów służących realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
- 9) Zakup materiałów, nagród, wydawnictw, prasy do realizacji działań z zakresu problematyki uzależnień.
- 10) Inne działania z zakresu profilaktyki.

4. Wspomaganie instytucji, organizacji i osób fizycznych służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii.

1. Wspieranie działalności grup samopomocowych, towarzystw trzeźwościowych, organizacji pozarządowych realizujących i propagujących zdrowy styl życia.

2. Kontynuowanie współdziałania z poza gminnymi jednostkami i osobami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii i wychowaniu w trzeźwości.

3. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych i problemów narkomanii.

4. Szkolenie dla osób realizujących zadania profilaktyczne na terenie gminy.

5. Umożliwienie członkom Komisji, osobom prowadzącym zajęcia świetlicowe, pedagogom, wychowawcom udział w spotkaniach związanych z profilaktyką.

6. Udział i pomoc w organizacji spotkań środowiskowych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii.

7. Współpraca z Posterunkiem Policji w zakresie zapobiegania patologiom społecznym związanym z nadużywaniem alkoholu oraz przeprowadzania spotkań profilaktycznych z dziećmi i młodzieżą z terenu gminy Jeleśnia.

5. Działalność Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polegająca na podejmowaniu czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego, ponoszenie kosztów z tym związanych oraz kosztów innych działań Gminnej Komisji.

6. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

7. Zasady wynagradzania członków Gminnej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Wynagrodzenie za pracę na posiedzeniach komisji, pracę w zespole ds. rozmów z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin, udział w kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych ustala się ryczałtowo na poziomie:

- dla przewodniczącej komisji- 650 zł brutto miesięcznie
- dla sekretarza komisji- 600 zł brutto miesięcznie
- dla członków komisji- 400 zł brutto miesięcznie

Ustalone powyżej wynagrodzenie nie przysługuje w przypadku nieobecności trwającej jeden miesiąc. Podstawę do wypłacenia wynagrodzenia stanowi podpis członka komisji na liście obecności wraz z przedłożonym przez niego rachunkiem za udział w posiedzeniach komisji lub innych czynności wykonywanych przez komisję. Wynagrodzenia płatne są z dołu, w terminie do 10 dnia każdego miesiąca kalendarzowego.

8. Edukacja zdrowotna i profilaktyka uzależnień (uniwersalna, selektywna, wskazująca) realizowana zgodnie z wynikami badań naukowych (w tym epidemiologicznych) oraz dobrą praktyką w dziedzinie przeciwdziałania uzależnieniom.

- a) Zakup materiałów edukacyjnych, broszur, publikacji.
- b) Organizowanie spotkań ze specjalistami.

9. Monitorowanie i badanie problematyki związanej z sytuacją epidemiologiczną w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP[#], spożywania alkoholu (z uwzględnieniem monitorowania poziomu i struktury spożycia oraz dostępności alkoholu).

- a) Opracowanie diagnozy zawierającej analizę poziomu i struktury spożycia alkoholu oraz jego dostępności.
- b) Współpraca z podmiotami prowadzącymi działalność gospodarczą związaną ze sprzedażą napojów alkoholowych na terenie Gminy, w tym organizacja szkoleń.
- c) Podnoszenie wiedzy organów stanowiących Gminy w zakresie możliwości wprowadzenia ograniczeń w dostępie do alkoholu.

10. Edukacja kadr (w tym Szkoleń) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.

- a) Organizacja Szkoleń dla kadry pedagogicznej, funkcjonariuszy Policji.
- b) Organizacja superwizji i warsztatów podnoszących wiedzę i kwalifikację osób pracujących w obszarze uzależnień.

11. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.

- a) Wdrażanie rekomendowanego programu dla dzieci i młodzieży.

12. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowy i ich rodzin.

Szkolenia dla osób pełniących dyżur w Punkcie Konsultacyjnym.

13. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości specjalistycznej pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie.

Rozwinięcie oferty w zakresie pomocy społecznej i prawnej w Punkcie Konsultacyjnym.

14. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.

Wdrażanie stosownych programów reintegracji Społecznej osób, które ukończyły leczenie w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, środków odurzających i substancji psychotropowych.

15. FASD.

a) Kampanie i akcje na temat FASD.

b) Szkolenia dla lekarzy, pracowników socjalnych na temat w/w zagadnienia.

16. Bieżąca obsługa i ewaluacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Utworzenie rezerwy finansowej na zadania mogące wyniknąć w trakcie realizacji programu – w zależności od wysokości wpływów opłat za korzystanie z zezwoleń w ciągu roku. Głównymi miernikami realizacji zadań będzie przede wszystkim liczba uczestników, udzielonych porad, przeszkolonej kadry, opracowanych i rozdysponowanych materiałów informacyjnych, liczba przeprowadzonych warsztatów, spotkań, pogadanek, zajęć, a także ilość spraw prowadzonych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych czy Zespół Interdyscyplinarny.

IV. ADRESACI DZIAŁAŃ PROGRAMU

Program adresowany jest głównie do:

- Osób uzależnionych oraz będących w grupie ryzyka – profilaktyka selektywna.
- Rodzin dotkniętych uzależnieniem.
- Całą społeczność gminnej w zakresie profilaktyki uniwersalnej.
- Podmiotów realizujących zadania z zakresu uzależnień, w tym pracowników służb zdrowia, pracowników socjalnych, przedstawicieli Policji.

V. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii są środki budżetu gminy pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Dodatkowo w zakresie działań mających na celu realizację lokalnej międzysektorowej polityki przeciwdziałania negatywnym skutkom spożywania alkoholu istnieje możliwość finansowania z opłat otrzymanych na podstawie ustawy z dnia 14 lutego 2020 roku o zmianie niektórych ustaw w związku z promocją prozdrowotnych wyborów konsumentów.[#]

VI. REALIZATORZY PROGRAMU

Za realizację Programu odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jeleśni przy współpracy z innymi podmiotami, w tym:

- Gminna Komisja Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jeleśni.
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Jeleśnia.
- Pedagogzy i nauczyciele z Zespołów Szkolno – Przedszkolnych działających na terenie Gminy Jeleśnia.
- Parafie i grupy samopomocowe działające na terenie gminy.
- Świetlica środowiskowa.
- Policja.

- Ośrodek Leczenia Uzależnień w Żywcu.
- Ośrodek Przeciwdziałania Problemom Alkoholowym w Bielsku – Białej.
- PZOL Sp. z o.o. Międzybrodzie Bialskie.
- Psycholog i terapeuta z Punktu Konsultacyjnego w Jeleśni.
- Przedstawiciele administracji rządowej i samorządowej, w ramach wzajemnej współpracy.
- Przedsiębiorcy prowadzący działalność gospodarczą związaną ze sprzedażą na terenie gminy napojów alkoholowych.
- Inne podmioty wyłonione w drodze otwartych konkursów na podstawie odrębnych przepisów.

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Wiesław Głuchaczka

Szczegółowy wykaz zadań/działań realizowanych w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2022”.

Wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych na rok 2022 szacuje się na 390.128,38 zł /trzysta dziewięćdziesiąt tysięcy sto dwadzieścia osiem złotych 38/100 gr/.	Kierunek działania		Zadanie	Koszty realizacji
	Profilaktyka i Rozwiązywanie Problemów Alkoholowych przeznaczają się 360,128,38 zł /trzysta sześćdziesiąt tysięcy sto dwadzieścia osiem złotych 38/100 gr/	200.128,38 zł /dwieście tysięcy sto dwadzieścia osiem złotych 38/100 gr/	<p>I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu i osób zagrożonych uzależnieniem.</p> <p>II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p> <p>III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.</p> <p>IV. Poszerzanie i udoskonalanie oferty oraz wspieranie realizacji programów profilaktyki o naukowych podstawach lub o potwierdzonej skuteczności, w szczególności zalecanych w ramach systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego.</p> <p>V. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.</p> <p>VI. Wynagrodzenie za pracę na posiedzeniach komisji, pracę w zespole ds. rozmów z osobami uzależnionymi i członkami ich rodzin, udział w kontroli punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.</p>	200.128,38 zł
	160.000 zł /sto sześćdziesiąt tysięcy zł/		<p>VIII. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów alkoholowych i narkomanii (konkursy ofert):</p> <p>a) Promocja zdrowego stylu życia, poprzez propagowanie zajęć sportowych wśród dzieci i młodzieży, w tym organizacja imprez sportowo – rekreacyjnych, treningów i meczów sportowych o zasięgu gminnym,</p> <p>b) Promocja postaw ograniczających spożycie napojów alkoholowych, poprzez wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego wśród dzieci i młodzieży o zasięgu gminnym,</p> <p>c) Programy opiekuńczo – wychowawcze i socjoterapeutyczne w świetlicach, organizujących wolny czas i warunki do nauki dzieciom i młodzieży na terenie gminy,</p> <p>d) Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z terenu gminy Jeleśnia z rodzin dysfunkcyjnych</p> <p>e) Wsparcie dla osób 60+ w zakresie zagospodarowania ich czasu wolnego.</p>	<p>160.000 zł w tym:</p> <p>109.000 zł</p> <p>8.000.00 zł</p> <p>17.000.00 zł</p> <p>21.000 zł</p> <p>5.000 zł</p>

Wspieranie rodziny przeznacza się 20.000 zł /dwadzieścia tysięcy zł/.	<p>I. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy uzależnień pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p> <p>II. Poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczo-wychowawczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i ich rodzin.</p> <p>III. FASD.</p> <p>IV. Edukacja kadr (w tym szkoleń) w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.</p>	20.000 zł
Przeciwdziałanie Narkomanii 10. 000 zł /dziesięć tysięcy zł/.	<p>I. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od narkomanii i osób zagrożonych uzależnieniem;</p> <p>II. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.</p> <p>III. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.</p> <p>IV. Redukcja szkód, leczenie, rehabilitacja i reintegracja społeczna osób uzależnionych oraz ich bliskich.</p> <p>V. Edukacja kadr (tym szkoleń) uczestniczących w realizacji zadań z zakresu profilaktyki uzależnień.</p>	10.000 zł

**PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY**

Wiesław Głuchaczka